

13 SEPTEMBER 2009 – VIERENTWINTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Kris DEPOORTERE —

Als zelfs de dood wijkt

WE LEZEN DIT JAAR HOOFDZAKELIJK uit het evangelie volgens Marcus, elke zondag een stukje. Op die manier zien we echter niet hoe die stukjes aan elkaar hangen. De evangelielezing van vandaag is een scharnierstuk, halverwege het Marcus-evangelie. Tot nog toe was het samenzijn met Jezus grotendeels een avontuur van vreugde en genezing. Een andere wereld. Af en toe brak die genezen wereld al door in Jezus' wondertekenen. Jezus heeft intussen een hechte relatie opgebouwd met zijn leerlingen. Nu komt een waarheidsmoment. Wie is Jezus eigenlijk? Het kan een groeimoment worden, maar het wordt ei zo na een breekpunt.

„Wat zeggen de mensen van Mij?“, vraagt Jezus. De leerlingen geven allerlei antwoorden. Maar dan richt Jezus de vraag frontaal op hen: „Maar wie ben Ik voor jullie?“ Petrus neemt het voortouw: „Gij zijt Christus“, de Messias, de Gezalfde. Zalven was toen een courante bezigheid. Koningen werden gezalfd met olie, profeten ook. Maar hier zegt Petrus wel iets meer. Jezus is niet zomaar een gezalfde. Hij is dé Gezalfde. Niet zomaar een kleine koning of een profetie, maar iemand die helemaal doordrenkt is van de goddelijke Olie. De Gezalfde-zonder-meer.

En toch vraagt Jezus dat ze hierover met niemand zouden spreken. Waarom niet? Omdat Jezus een heel andere betekenis geeft aan het woord 'gezalfde' dan Petrus. Dat doet Jezus vaak. Een 'meester' staat niet boven de anderen. Een Heer is geen Baas, en een koning troont niet. Jezus gebruikt woorden die mensen kennen, maar Hij rekt hun betekenis uit, soms in een heel tegengestelde richting.

„De Gezalfde, die Ik ben, zal lijden. Hij zal botsen met de religieuze overheid. Hij zal veroordeeld worden en terechtgesteld. Maar op de Derde Dag zal Hij verrijzen“, zegt Jezus. Dat laatste zinnetje hebben de leerlingen niet meer gehoord, maar de eerste drie wel! „Hoe is het mogelijk? De Gezalfde is toch Koning? Ons land is al zo lang gekoloniseerd door Grieken en Romeinen. De mensen worden uitgezogen door de landvoogden, die na hun politieke loopbaan, als gouden handdruk, een gebied toegewezen kregen om uit te zuigen. Jij, Jezus, die een blinde kunt genezen, Je zult ons toch bevrijden van dit politieke, economische en sociale juk? Stel ons nu niet teleur! Zeg toch niet dat Je geen Koning bent, geen Almachtige Gezalfde van God.“

Jezus' antwoord aan Petrus is waarschijnlijk de scherpste zin uit het hele evangelie: „Ga weg, satan, want je laat je leiden door menselijke overwegingen en niet door wat God wil.“ „Mijn Rijk is een wereld van vrede, niet van geweld, van liefde, niet van macht“, zegt Jezus. „Ja, Petrus, Ik geloof dat de liefde de enige kracht is die de wereld kan veranderen. Ook al lijkt de liefde machteloos. De liefde is een machteloze overmacht. Jullie denken dat jullie het leven moeten veroveren, dat jullie moeten vechten voor een plaats. Mijn weg is: anderen een plaats geven, recht doen aan de zwaksten. Ik wil beminnen en geven, zonder meer. Ik weet dat zo'n leven niet tevergeefs zal zijn. Zo'n gegeven leven krijgt – onverwacht, onvermoed, onverdiend – een Derde Dag, een paasmorgen. La mort recule devant le don, zelfs de dood wijkt voor wie geeft (Tobit 4, 9).“

Maar de leerlingen begrijpen het niet. Jezus zal tot driemaal toe moeten uitleggen wat gezalfd-zijn betekent. En telkens stuit Hij op weerstand. De leerlingen laten hun dromen niet stukslaan door Jezus. „Hebben we niet geleerd in het schooltje van Nazareth dat God de Almachtige is, die met natuurwetten speelt, die goeden beloont en slechten straft, meedogenloos, maar rechtvaardig?“ Het zal nog een eind duren eer de leerlingen begrijpen dat God een almachtige Vader is, vader – of moeder – op een almachtige wijze. Op de almachtig machteloze wijze van de liefde. Je kruis dragen en elkaars kruis helpen dragen.

Ik was in de boetprocessie in Veurne, deze zomer. Meer dan honderd mensen in een boetekleed, met een kap voor hun ogen, droegen een kruis. Zwaar of licht, volgens hun kracht. Ik zag een figuur die zelf een zwaar kruis droeg. En toen de mens voor hem niet meer weg kon onder het gewicht, nam hij ook nog de voet van diens slepende kruis op. Zou het koningschap van Jezus thuishoren in die categorie van handelen?

EERSTE LEZING

JESAJA 50, 5-9a

God de Heer heeft tot mij gesproken en ik heb mij niet verzet, ik ben niet teruggedeesd. Mijn rug bood ik aan wie mij sloegen, mijn wangen aan wie mij de baard uitrukten en mijn gezicht heb ik niet afgewend van wie mij smaadden en mij bespuwden. God de Heer zal mij helpen: daarom zal ik niet beschaamd staan. Hij die mij vrij zal spreken is nabij. Wie is mijn tegenstander? Laten we samen voor de rechter treden! Wie is mijn tegenpartij? Laat hij tegenover mij komen staan! God de Heer zal mij helpen: wie zal mij schuldig verklaren?

TWEDE LEZING

BRIEF VAN JAKOBUS 2, 14-18

Broeders en zusters,

Wat baat het een mens te beweren dat hij geloof heeft als hij geen daden kan laten zien? Kan zo'n geloof hem soms redden? Stel dat een broeder of zuster geen kleren heeft en niets om te eten en iemand van u zou zeggen: „Geluk ermee! Hou u warm en eet maar goed“, en hij zou niets doen om in hun stoffelijke nood te voorzien - wat heeft dat voor zin?

Zo is ook het geloof, op zichzelf genomen, zonder zich in daden te uiten, dood. Misschien zal iemand zeggen: „Gij hebt de daad en ik heb het geloof“, dan antwoord ik: „Bewijs me eerst dat ge geloof hebt als ge geen daden kunt tonen; dan zal ik u uit mijn daden mijn geloof bewijzen.“

EVANGELIE

MARCUS 8, 27-35

In die tijd trok Jezus met zijn leerlingen naar de dorpen rond Caesarea van Filippus. Onderweg stelde Hij aan zijn leerlingen de vraag: „Wie zeggen de mensen dat Ik ben?“

Zij antwoordden Hem: „Johannes de dooper; anderen zeggen Elia en weer anderen zeggen dat Gij een van de profeten zijt.“

Daarop stelde Hij hun de vraag: „Maar gij, wie zegt gij dat Ik ben?“

Petrus antwoordde: „Gij zijt de Christus.“

Maar Hij verbood hun nadrukkelijk iemand hierover te spreken. Daarop begon Hij hun te leren dat de Mensenzoon veel zou moeten lijden en door de oudsten, de hogepriesters en de schriftgeleerden verworpen moest worden, maar dat Hij na ter dood te zijn gebracht, drie dagen later zou verrijzen. Hij sprak deze woorden zonder terughoudendheid. Toen nam Petrus Jezus terzijde en begon Hem ernstig daarover te onderhouden. Maar zich omkerend keek Jezus naar zijn leerlingen en voegde Petrus op strenge toon toe: „Ga weg, satan, terug! Want gij laat u leiden door menselijke overwegingen en niet door wat God wil.“

Nadat Hij behalve zijn leerlingen ook het volk bij zich had laten komen, sprak Hij tot hen: „Wie mijn volgeling wil zijn, moet Mij volgen door zichzelf te verloochenen en zijn kruis op te nemen. Want wie zijn leven wil redden, zal het verliezen. Maar wie zijn leven verliest omwille van Mij en het Evangelie, zal het redden.“

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting 's Hertogenbosch, www.bijbel.net